

Als een plevlek op verse sneeuw heeft de gedachte dat de FvD oké is zich verspreid

Sheila Sitalsing

is podcastpresentator en columnist voor de Volkskrant.

Gepubliceerd op 20 maart 2026 Leestijd 2 min

De partij die in de gelederen neonazisympathisanten herbergt, alsook verspreiders van complottheorettes waarin Joden figureren die imperia bestieren, propagandisten van een ‘homogeen blank’ Nederland, verheerlijkers van de terroristen Anders Breivik (77 doden, onder wie hartverscheurend veel kinderen op een sociaaldemocratisch zomerkamp) en Brenton Tarrant (51 doden, gewone moskeebezoekers) en recensenten van oorlogsboeken (het dagboek van Anne Frank is ‘overrated’), nestelt zich in de dorpen en steden van Nederland.

Als een plevlek op verse sneeuw maakt de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen zichtbaar hoe de gedachte dat zo iets oké is zich heeft verspreid. Dat je er gerust op kunt stemmen, want een partijkopstuk heeft gezegd dat het om jeugdzonden gaat, en om spijkers-op-laag-watergezeik van de linkse media.

Je kunt betogen dat de vlek vanzelf indroogt. Kijk maar naar de formidabele overwinning in 2019 bij de Provinciale Statenverkiezingen, die opperste leider Baudet in een lavendelroes heeft verbrast. Er volgde een pandemonium van afsplitsingen waar ze bij de BBB een puntje aan kunnen zuigen. FvD’ers die regionaal actief zijn gebleven doen in anonimiteit hun werk – preciezer: niet hun werk.

De Renaissanceschool is mislukt, geen hond betaalt 69 euro voor een homp vlees uit de Eerlijk Eten-maaltijdbox, Ongehoord Nederland levert matig bekeken cult-televisie, de spectaculaire ledenaantallen zijn vermoedelijk overdreven, en de 18-jarige student fysiotherapie met een passie voor basketbal die in mijn stad de FvD-zetel gaat bezetten, zal snel merken dat er geen bal aan is in je eentje in de raad terwijl niemand zaken met je wil doen.

Je kunt ook betogen dat de helgele vlek laat zien hoe de erosie van democratische waarden in zijn werk gaat. V-Dem, de grote academische monitor die wereldwijd de kwaliteit van de democratie bijhoudt, rapporteert al jaren over de grote trend van deze eeuw: autocratisering, het opeten van een democratie van binnenuit door verkozen politici die

aan waarborgen knagen tot er weinig van over is. Inmiddels woont driekwart van de wereldbevolking in een land dat geen functionerende democratie (meer) is. De jongste monitor, vorige week verschenen, is vooral een requiem voor de Verenigde Staten, maar in eerdere rapporten staan behartigenswaardige zaken over Nederland. Het is hier een volwaardige liberale democratie, maar de rafelranden en kwetsbaarheden laten zich eenvoudig aanwijzen.

Afglijden, zo is de les uit stapels V-Dem-rapporten, is zo gebeurd. Dit begint met kiezers die 'boeien' denken en autocratiseerders met een hekel aan rechters, journalisten, migranten en wetenschappers in het zadel helpen. Er is een hemeltergend lange lijst aan smoezen bedacht om dit soort kiezers te excuseren, alsof ze zwakzinnig en wilsonbekwaam zijn. Ze zijn eigenlijk boos omdat de streekbus niet meer rijdt en hun kind nog thuis woont. Ze hebben eigenlijk niks tegen moslims, het is allemaal angst voor verlies en beschermdrift jegens hun dochters, god wat houden ze van hun dochters, dus noem ze geen racist want dat is kwetsend.

Terwijl er ontstellend veel normale partijen zijn met benul van hoe de rechtstaat werkt, waarop je kunt stemmen als de streekbus je hoog zit of als je asielzoekers liever een eindje verderop laat opvangen. Het is niet strikt noodzakelijk daarvoor uit te wijken naar een partij die een jeugdafdeling runt vol suprematiedenkers met geweldsfantasieën.

De smoezen zijn op.

Help ons door uw ervaring te delen:

Lees ook

Geselecteerd door de redactie